

Юрій МИСІВ

Дуже часто люди запитують: яка різниця між підрясником та рясою, між реверендою та «підрясником» з довгими рукавами? Одяг священнослужителів, напевно, не раз ставав «каменем спотикання» для вірних. Мета даної публікації роз'яснити, яка все ж таки є різниця між вище переліченими священничими одягами.

Декілька слів про походження церковного одягу

Перефразовуючи вислів відомого богослова Л. Буйє, одяг священнослужителів «не є без батька і матері, як Мелхіседек», але своїми коренями сягає Старого Завіту. Зокрема, у книзі Виходу, у 39 главі, йде мова про ризи, які має зробити Мойсей для Арона та його синів. Алюзію на цей текст зустрічаємо у молитві на освячення священничих риз: «Ти, що звелів через раба Твого Мойсея, щоб були ризи архиерейські, ієрейські і левитській інші різні прикраси на добро і красу святилища й вівтаря Твого...». Однак було б великою помилкою сказати, що на розвиток священничих риз мало вплив лише старозавітне богослужбове життя. Протягом століть одяг церковнослужителів мав свої модифікації та зазнав впливу інших релігій та культур. Як приклад можемо навести один цікавий факт: на розвиток такого одягу як ряса мав вплив імаїт, який носили стародавні греки.

Тепер, після коротенького та загального вступу, безпосередньо розглянемо одяг священнослужителів та скажемо про їхнє значення. У повсякденному житті священник та єпископ носять підрясник та рясу. Треба додати, що священник у підряснику та рясі звершує всі богослужіння, крім Божественної Літургії, яку звершує у повних ризах без

ряси.

Підрясник – це довгий одяг до п'ят з вузькими рукавами, який носять семінаристи, монахи та священнослужителі. Зазвичай, підрясник є чорного кольору. Святий Симеон Солунський підкреслює, що чорний колір символізує «смирення та благочестиве життя». Духовенство, монахи та семінаристи носять підрясники, щоб свідчити, що належать до іншого Царства, яке не належить цьому світу, але є в ньому. Підрясник може бути й інших кольорів: синій, червоний, сірий та білий. Є декілька видів підрясників:

1. Київський тип. Має вигляд дзвону, який є вшитим в талії та широкий внизу. Ліва частина такого підрясника зашпилюється або зав'язується всередині, а права частина зашпилюється на три ґудзики: два з правого боку та один біля шиї.
2. Грецький тип. Одна сторона такого одягу зашпилюється одним ґудзиком всередині, а інша ззовні. Крім цього такий тип підрясника має пояс.
3. Однорядка або реверенда з лат. *reverendus* – «високоповажний». Цей одяг відрізняється від двох попередніх тим, що є розрізаним по центру до середини або до кінця та має тридцять три ґудзики.

Священик та єпископ, крім підрясника, одягає ще рясу. Ряса з грец. τὸ ῥάσιν (поношений, витертий одяг) – це довгий одяг чорного кольору з широкими рукавами та суцільними розрізом посередині. У давнину рясу носили лише монахи, а з XVII століття через візантійський вплив її почало носити й духовенство.

Юрій МИСІВА Підрясник, ряса, реверенда? // СЛОВО № 3 (59) 2014, с.26